

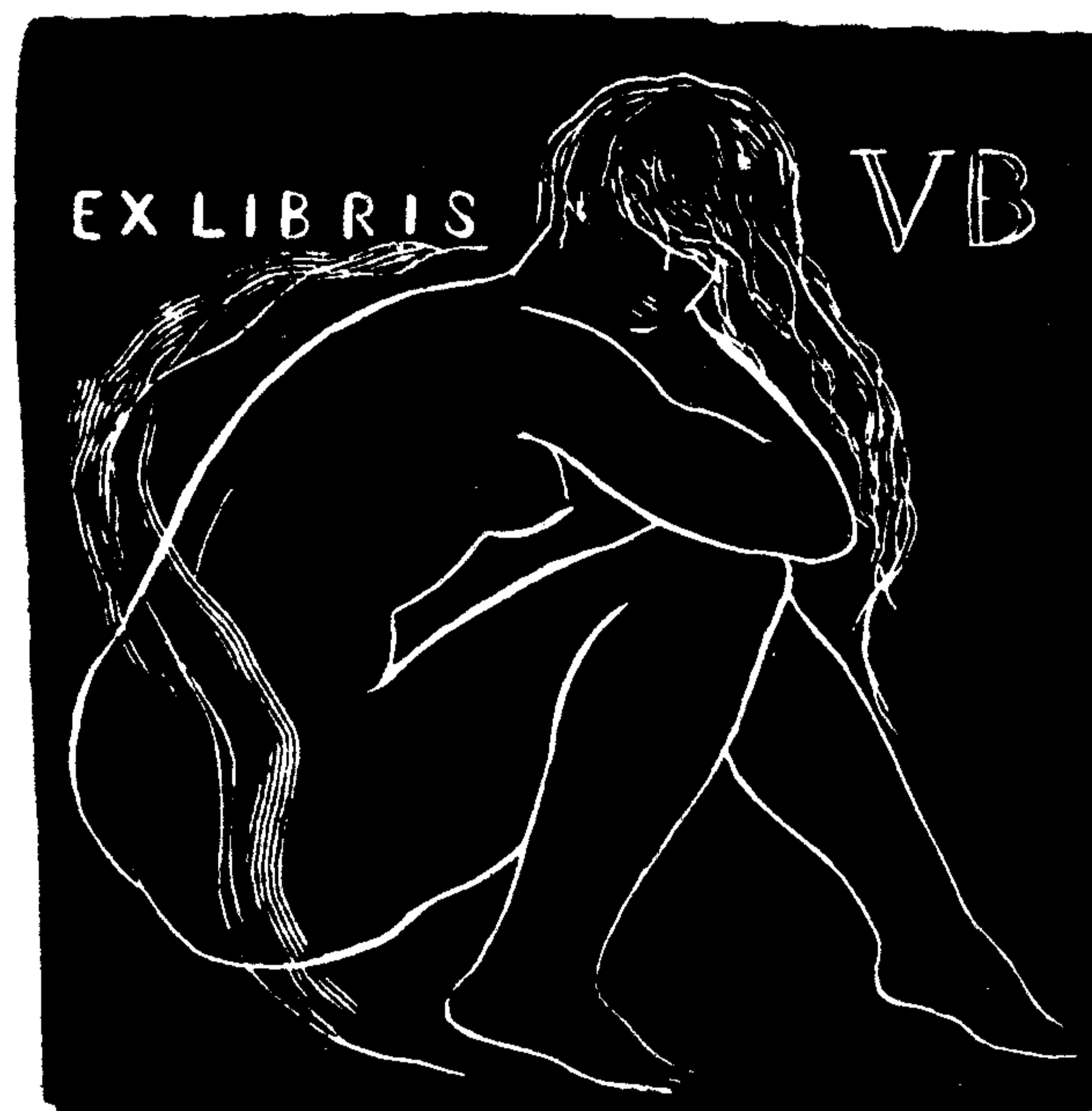

RASTISLAV MICHAL

narozen 1936 v Praze

Vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze u profesorů Antonína Pelce, Miloslava Holého a Karla Součka.

Žije a pracuje v Praze.

RASTISLAV MICHAL

GRAFIKA

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, srpen - září 1985

97. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1985. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, pobočka KPVU v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel exlibris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV, v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír 6, provoz 62, Praha 3, Čáslavská 15.

K autorům, kteří se výrazným a úspěšným způsobem podílejí na tvorbě exlibris a drobné umělecké grafiky v soudobém českém výtvarném umění, patří akademický malíř Rastislav Michal. Úzký vztah ke knize, osvojený již v kultivovaném prostředí rodiny, ze které pochází, tvořivě projevil od doby studia na pražské vyšší uměleckoprůmyslové škole v oddělení grafických technik, vedeném prof. Jaroslavem Vodrážkou. Zájem o výtvarnou knižní kulturu ho neopustil ani na Akademii výtvarných umění, kde byli jeho profesory Antonín Pelc, Miloslav Holý a Karel Souček. Absolvoval r. 1961 a školu ukončil čestným rokem 1962. Spolu s malbou, kresbou, volnou grafikou a pracemi ilustračními objevuje se od počátku jeho umělecké dráhy knižní značka jako jeden z oborů, kterému věnuje stále pozornost a zájem a který znamená rovnocennou součást jeho obšáhlého díla.

V tvorbě exlibris autor na drobné ploše spojuje všechny svoje výtvarné přednosti a plně využívá možností, které mu poskytuje dokonalá znalost a ovládnutí všech grafických technik. Při pohledu na stručný výběr z jeho početných prací v této oblasti si na současné výstavě uvědomíme nejen jeho úctu vzbuzující nevyčerpatelnou invenci, fantazii a tvůrčí pracovitost, ale při vši formové bohatosti a rozmanitosti především základní slohovou jednotu a vysokou uměleckou úroveň. Přistupuje i k sebemenší práci pro některého z milovníků knih a sběratele značek se stejnou vážností a odpovědností jako k rozměrným olejům. Přitom u exlibris obdobně jako u jiných děl vychází ze smyslu a funkce každého žánru na odpovídající rovině a respektuje jeho vlastní specifický charakter.

Po stránce tematické mají exlibris Rastislava Michala z převážné většiny za námět ženský akt, ženskou postavu či hlavu, lépe řečeno ženskou krásu. Jak byl svého času charakterizován, žena mu není pouze modelem, ale znamená pro něho prožitek. Spatřuje v ní ztělesnění svých snů. Obraz své poezie a symbol půvabu. Zpodobňuje prapůvodní a líbeznou intimitu ženské krásy (Vl. Staněk). V jeho aktech či něžných profilech tváří, komponovaných v nesčetných variantách, ve dvojicích milenců či v motivech, které jsou seminiscencí na literární postavy, shledáváme cudný

odstup i přitažlivé vábení, obklopené tušenou atmosférou nepoznaného dosud tajemství.

K tvorbě exlibris užívá Rastislav Michal převážně dřevorytu. Plně v duchu této techniky se vyjadřuje bílou na černé, a to buď čistě graficky samotnou tenkou linií, podávající základní obrysy a tvary (např. Ex libris Jiří Nový), anebo s propracovanější modelací (např. Ex libris Geneviève Richard). Na dřevorytových exlibris obdivujeme nesmírně kultivovanou čistotu a oduševnělost linie, která vedena s velkou jistotou a kázní a nadána básnivým nábojem dosahuje silného estetického, smyslového i citového účinku. Obdobné kvality mají i jeho méně časté mědirytiny, suché jehly a čárkové lepty. Také mezi litografiemi je řada Michalových knižních značek, které mají redukovane lineární charakter. Kamenotisková technika však dovoluje mnohem volnější rukopisný traktament a také malebné uplatnění prokreslených detailů, vyjádření trojrozměrnosti prostoru i tvarů. Motivy užití v knižních značkách slouží umělci často i jako studie a kompoziční etudy k tvorbě volných grafických listů větších rozměrů. V poslední době užívá autor častěji techniky vícebarevné litografie. Zde velmi uvolněným a malířsky pojatým přednesem v komplementárních barvách lomených odstínů karmínově červené a světle zelené naopak uplatňuje motivy a tvarově skladebné koncepce ze svých velkoformátových olejomalb na plátně (např. Ex libris František Rybák). Tyto knižní značky mají spíše expresivní výraz a působí bezprostředností podání a svou senzuaální úderností. Ve všech ohledech tak i exlibris a drobná umělecká grafika dokládají Michalovo velké mistrovství, jeho kreslířskou i grafickou suverenitu, výtvarný cit a tvůrčí schopnost zvládnout každý umělecký úkol ve smyslu předsevzatého záměru.

Rastislav Michal jako autor knižních značek je v širokých kruzích sběratelů a přátel exlibris velice známý a oblíbený u nás i za hranicemi naší vlasti. O jeho tvorbě se píše pochvalně v řadě našich i cizích ročenek a časopisů. Např. L'exlibris français svého času otiskl spolu s ukázkami seznam Michalových exlibris vytvořených v letech 1950—1967, který již tehdy čítal 147 položek. Exlibriskunst und Gebrauchsgraphik - ročenka vydávaná v Hamburku — ho označuje za

opěvovatele ženské krásy a dotvrzuje v hodnocení jeho výrok, že usiluje o spojení linie klasické s linií moderní. Známy milovník grafického umění a exlibris, dánský sběratel Klaus Rödel vydal Rastislavu Michalovi ve svém nakladatelství Exlibristen r. 1977 v knižním svazku soubor dřevorytových a litografických knižních značek a malých grafických listů s autorovou předmluvou ve čtyřech jazycích. Také sám umělec k příležitostem národních i mezinárodních setkání sběratelů a přátel exlibris dává vytisknout a vydávat jako dar účastníkům malé soubory svých exlibris, např. pro XI. mezinárodní kongres exlibris v Hamburku mapku s 10 dřevorytovými knižními značkami anebo z nedávné doby soubor 4 vícebarevných litografických exlibris k setkání v Olomouci r. 1984.

Přihlédneme-li k široké mezinárodní publicitě tvorby knižních značek i k řadě výstav, jež se na tomto poli doma i v zahraničí pořádají a jichž se autor, který v současné době vystavuje své olejomalby již podruhé v Norsku, pravidelně účastní, je třeba po právu Rastislavu Michalovi a jeho bohaté plodné tvůrčí práci na všech uvedených úsecích přiznat velké zásluhy o šíření českého výtvarného umění a ocenit významný přínos jeho tvorby pro soudobou naši výtvarnou kulturu. Vřelý ohlas, který Michalovo dílo všude získává, je mu přitom nepochybně nejlepší odměnou.

VLASTIMIL VINTER

